

Vergaderjaar 2021–2022

36 120 XVII

**Wijziging van de begrotingsstaat van
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar
2022 (wijziging samenhangende met de
Voorjaarsnota)**

Nr. 3

**VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN
ANTWOORDEN**

Vastgesteld 29 juli 2022

De vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 14 juni 2022 voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Bij brief van 29 juni 2022 zijn ze door de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Wuite

De griffier van de commissie,
Meijers

1.

Hoeveel geld is reeds toegezegd aan de humanitaire crisis in de Hoorn van Afrika? Wie zijn de ontvangende partijen en welk deel van de toezegging is reeds overgemaakt?

Antwoord

Nederland geeft in 2022 een financiële bijdrage van EUR 9 miljoen aan het *Somalia Humanitarian Fund* (SHF) van de Verenigde Naties. Dit naast ongeoormerkte bijdragen aan VN-organisaties, het noodhulpfonds CERF en het Rode Kruis, die allen actief zijn in de Hoorn van Afrika. De *Dutch Relief Alliance* (DRA) voert dit jaar programma's uit in Somalië en Ethiopië van respectievelijk EUR 5 miljoen en EUR 5,5 miljoen. Het Nederlandse Rode Kruis draagt bij aan Ethiopië (EUR 324.090) uit de blokallocatie. Deze bijdragen zijn allemaal al overgemaakt van het ministerie naar de ontvangers.

2.

Waarom worden – in tegenstelling tot de toelichtingen op artikelen 1, 2 en 3 – bij de artikelen 4 en 5 geen technische mutaties opgenomen die samenhangen met het Rijksbrede kader voor een betere aansluiting tussen de financiële systemen en begrotingstabellen?

Antwoord

De aard van de verschuivingen bij artikel 1, 2 en 3 is gelijk aan die bij artikel 4. Echter, bij artikel 4 is er een andere toelichting genoteerd. Hier zijn deze technische verschuivingen wel benoemd als «De overige mutaties op het artikelonderdeel betreffen de saldi van diverse kleinere verschuivingen tussen de instrumenten voor subsidies en bijdragen binnen het thema functionerende rechtsorde van het artikelonderdeel». Bij artikel 5 is er geen sprake van dergelijke technische verschuivingen.

3.

Zijn de aanbevelingen uit de Beleidsdoorlichting artikel 1 van de begroting Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking al meegenomen in de voorjaarsnota? Zo ja, op welke manier? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Deze aanbevelingen zijn niet meegenomen in de voorjaarsnota. Aanbevelingen uit de Beleidsdoorlichting artikel 1 worden meegenomen in de beleidsnota BHOS.

4.

Zijn er al uitgaven gedaan uit de extra middelen vanuit het coalitieakkoord? Zo ja, waaraan?

Antwoord

Voor de thema's klimaat en COVAX/Gezondheidssystemen zijn er nog geen uitgaven gedaan uit de extra middelen. Voor het thema Opvang in de regio is er EUR 20 miljoen besteed aan de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne (*VN-appeal*). Deze bijdrage is aangekondigd in het Commissiedebat Noodhulp op 14 april 2022.

5.

Kunt u toelichten wat de omvang is van de totale publieke klimaatfinanciering alsmede van de mutaties, uitgesplitst naar subartikelen en organisaties?

Antwoord

Inclusief de voorgestelde aanvulling voor artikel 2.3, is de verwachting dat Nederland in 2022 EUR 690 miljoen aan publieke klimaatfinanciering zal

realiseren. Dat is afgerond EUR 30 miljoen meer dan in bijlage 7 van de HGIS-Nota 2022 (kamerstuk 35 926, nr. 1) is geraamd. In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een indicatie gegeven van de klimaatfinanciering die dit jaar naar verwachting per subartikel gerealiseerd zal worden. In het HGIS-jaarverslag over 2022 zal in een bijlage worden gerapporteerd over de werkelijk gerealiseerde klimaatuitgaven ten behoeve van ontwikkelingslanden.

Begroting	Begrotingsartikel	Indicatie klimaatuitgaven 2022 (bedragen x EUR mln.)
BHOS	1. Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen	65
	2.1 Voedselzekerheid	120
	2.2 Water	70
	2.3 Klimaat	265
	3. Sociale vooruitgang	60
	4. Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling	20
	5. Multilaterale samenwerking en overige inzet	25
Totaal voor BHOS		625
MinFin	IDA en IBRD	65
Totale publieke klimaatfinanciering		690

De Nederlandse publieke klimaatfinanciering bestaat uit ongeveer 400 activiteiten die bijdragen aan reductie van broeikasgassen (klimaatmitigatie) en/of vergroting van de weerbaarheid tegen klimaatverandering (klimaatadaptatie). Gedetailleerde informatie over publieke klimaatfinanciering is te vinden op het openbare Klimaatdashboard. Daarin wordt informatie gegeven over de klimaatfinanciering per thema, per type organisatie en per regio of land en voor elk project of het een activiteit betreft met klimaat als hoofd- of als neven doelstelling.

6.

Kunt u toelichten wat de omvang is van de totale verplichtingen en uitgaven alsmede van de mutaties met betrekking tot (de bestrijding van) COVID-19?

Antwoord

Overzicht Nederlandse uitgaven aan ACT-A voor 2020, 2021 en 2022:

Bedrag x miljoen EUR	2020	2021	2022	Totaal/ partner
COVAX	5	68	20	93
GFF	10	10	20	40
GFATM		17	10	27
WHO, SRPR		10	20	30
FIND	5	0	0	5
CEPI, non-oda begroting VWS	50	0	0	50
Totaal ACT-A	70	105	70	245

De totale Nederlandse bijdrage aan ACT-A 2020–2022 bedraagt tot op heden EUR 245 miljoen. Bovenop de inzet zoals weergegeven in bovenstaande tabel wordt conform het regeerakkoord in 2022 nog eens EUR 50 miljoen extra besteed aan COVID-bestrijding en het versterken van wereldwijde gezondheidssystemen via de *Access to COVID-19 Tools Accelerator* (ACT-A). Hiertoe is het budget voor artikel 3.1 (Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en hiv/aids) met EUR 50 miljoen verhoogd. Hiermee komt de totale Nederlandse bijdrage aan ACT-A uit op EUR 295 miljoen.

7.

Kunt u toelichten wat de omvang is van de totale verplichtingen en uitgaven alsmede van de mutaties met betrekking tot de Palestijnse Gebieden? Welke organisaties en projecten zullen dit geld ontvangen?

Antwoord

1. Onderstaande tabel toont de uitgaven en verplichtingen uit de BHOS-begroting van de lopende activiteiten ten gunste van de Palestijnse Gebieden. De bedragen zijn cumulatief tot en met 2021. Deze uitgaven worden aangevuld met de tot nu toe bekende mutaties in 2022. Alle bedragen zijn in duizenden Euro's. Om veiligheidsredenen zijn sommige activiteiten en organisaties geanonimiseerd.

Activiteit	Organisatie	Jaar			
		Cumulatief t/m 2021		Mutaties 2022	
		Uitgaven	Verplicht	Uitgaven	Verplicht
RAM Mobile wastewater treatmentplant Blu	STICHTING WERELD WATERNET	49	54		
RAM COVID19 Waste water monitoring	Arava Institute for Environmental Studies	81	85		- 3
RAM Polling and Policy Briefs 2022–2024	PSR			34	214
Project in Ramallah	UNIVERSITY, COLLEGE OR OTHER TEACHING INSTITUTION, RESEARCH INSTITUTE OR THINK-TANK	111	159		
Project in Palestinian admin. Areas	UNIVERSITY, COLLEGE OR OTHER TEACHING INSTITUTION, RESEARCH INSTITUTE OR THINK-TANK				
	Multiple Parties	89	299		
POLICY SUPPORT ODA	INTERNATIONAL NGO	189	211	16	19
Project in Palestinian admin. Areas	Private sector in recipient country	191	318	0	9
Project in Ramallah	EBRD	257	331	0	
RAM Contribution EBRD MDTF West Bank	EBRD	400	400		
RAM Israeli-Palestinian Entrepreneurs	Tech2peace (r.a.)	280	561		20
RAM SUPPORT TO MUSAWA 2020–2023	Musawa	422	489		5
RAM Improvement of water and wastewater	WSRC	909	1.001		-90
RAM ICHR 2020 – 2022	ICHR	1.333	1.400		5
Project in Ramallah	RECIPIENT GOVERNMENT	1.500	1.500		
Project in PALESTINIAN ADMIN. AREAS	DONOR COUNTRY-BASED NGO	1.091	2.000	0	
Decentralisation of Property Tax	VNG International	1.526	1.994	369	0
Project in Ramallah	DEVELOPING COUNTRY-BASED NGO	900	1.949	974	484
GAZA SKY GEEKS	Mercy Corps	2.071	2.294		16
RAM – TechStart	WB	1.586	3.496		134
WPS – Palestinian Women and Girls Lead	War Child	980	4.879	957	0
Add.Contr.UNRWA upd.Gaza&W.Bank	UNRWA				
Appeal21		4.000	4.000		
RAM Transb. Wastewater Pollution Con. II	UNDP	4.295	4.352		4
RAM Sustain. Access Water Supply Yatta	UNICEF	4.435	4.436		
REFORM AND DEVELOPMENT OF MARKETS	FAO	5.190	5.190	0	
Project in Palestinian admin. areas	UNDP	5.806	5.806		
Project in Ramallah	UNITED NATIONS AGENCY, FUND OR COMMISSION (UN)	5.946	5.945		
RAM Bethlehem Water Project	MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES				
	France	7.500	7.500		
RAM Clean Water for Gaza	WB	10.811	10.810		
LAND AND WATER RESOURCE MANAGEMENT 2017–2020 (LWRM)	Union Of Agricultural Work Committee				
		10.752	11.671		65
Project in Ramallah	UNDP	13.145	17.395		300
Totaal (in duizenden euro's)		85.845	100.525	2.350	1.182

8.

Kunt u toelichten wat de totale omvang is van de verplichtingen voor de periode 2022–2026, toegespitst naar de relevante beleids(sub)artikelen?

Antwoord

De totale omvang van de verplichting voor de periode 2022–2026 is als volgt:

Verplichtingen (Eerste suppletore begroting) (bedragen x € 1.000)		2022	2023	2024	2025	2026
1.1	Duurzaam handels- en investeringssysteem, incl. MVO	30.246	33.917	30.745	28.767	28.767
1.2	Versterkte Nederlandse Handels- en Investeringspositie	95.273	101.815	90.415	90.415	90.415
1.3	Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden	498.800	288.850	296.850	347.700	384.700
Totaal	Beleidsartikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel	624.319	424.582	418.010	466.882	503.882
2.1	Voedselzekerheid	310.400	311.430	281.780	391.030	267.780
2.2	Water	183.250	139.500	139.500	153.000	143.000
2.3	Klimaat	451.390	443.452	219.887	338.455	334.887
Totaal	Beleidsartikel 2 Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat	945.040	894.382	641.167	882.485	745.667
3.1	Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en hiv/aids	855.218	276.617	288.422	715.761	514.613
3.2	Vrouwenrechten en gendergelijkheid	23.300	15.300	10.300	6.300	28.300
3.3	Maatschappelijk middenveld	36.885	27.035	33.385	22.820	24.345
3.4	Onderwijs	44.000	159.250	44.250	44.250	94.250
Totaal	Beleidsartikel 3 Sociale	959.403	478.202	376.357	789.131	661.508
4.1	Humanitaire hulp	1.179.279	218.017	218.017	614.017	218.017
4.2	Opvang en bescherming in de regio en migratiesamenwerking	111.000	302.600	341.000	340.000	340.000
4.3	Veiligheid en Rechtstaatontwikkeling	173.797	157.543	202.120	220.120	208.120
Totaal	Beleidsartikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling	1.464.076	678.160	761.137	1.174.137	766.137
5.1	Multilaterale samenwerking	470.127	67.250	97.250	326.650	52.250
5.2	Overig armoedebeleid	35.815	97.108	30.908	35.815	35.508
Totaal	Beleidsartikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet	505.942	164.358	128.158	362.465	87.758
Totaal verplichtingen BHOS		4.498.780	2.639.684	2.324.829	3.675.100	2.764.952

9.

Kunt u aangeven welke specifieke maatregelen uit het coalitieakkoord in deze suppletore begroting zijn verwerkt?

Antwoord

Bij het coalitieakkoord van Rutte IV is het ODA-budget verhoogd met EUR 300 miljoen en vanaf 2025 met structureel EUR 500 miljoen. Na de reservering voor de toegenomen asieltorekening wordt het restant van de intensivering conform het coalitieakkoord ingezet op klimaat, opvang in de regio en COVID-bestrijding en het versterken van wereldwijde gezondheidssystemen. Wegens het meerjarige fluctuerende karakter van de intensivering uit het coalitieakkoord (door de reservering asieltorekening) is deze reeks aangevuld met de middelen op verdeelartikel 5.4. Dit is in de eerste suppletore begroting 2022 verwerkt.

(bedrag x EUR 1 miljoen)	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal restant intensivering	150	150	150	300	300
<i>Waarvan gedekt vanuit verdeeltikel 5.4</i>	<i>4</i>	<i>27</i>	<i>63</i>	<i>20</i>	<i>21</i>
Onderverdeling					
<i>opvang in de regio</i>	70	70	70	120	120
<i>COVAX/Global health</i>	50	50	50	50	50
<i>Klimaat</i>	30	30	30	130	130

10.

Waarom zijn maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en beleidsondersteuning (non-ODA) bij zowel subsidies (regelingen) als opdrachten naar beneden bijgesteld? Welke gevolgen heeft dit in de praktijk, zowel voor de bedrijven die hier gebruik van maken als voor de impact in productielanden?

Antwoord

Deze bijstellingen betreffen overhevelingen naar het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Deze overhevelingen zijn voor beleidsondersteuning en hebben geen gevolgen voor het MVO-budget. Daarmee hebben deze overhevelingen ook geen gevolgen voor bedrijven of voor de impact in productielanden.

EUR 100.000 betreft een bijdrage voor het contactpunt Bureau Toetsing Investerings (BTI).

EUR 13.000 betreft een bijdrage voor het platform van Economische Statistische Berichten (ESB).

11.

Kunt u toelichten hoe de verhoging van de verplichtingen met betrekking tot artikel 1, uitgesplitst naar de organisaties met wie deze commiteringen zijn aangegaan, exact is opgebouwd en in welke jaren dit zal leiden tot uitgaven?

Antwoord

Het verhogen van het verplichtingenbudget is van technische aard om de posten en directies in staat te stellen verplichtingen aan te gaan voor de aan hun toegekende meerjarige kasbudgetten. Keuzes over welke activiteiten worden gestart, voor welke periode en met welke uitvoerende organisaties worden gedurende het lopende jaar gemaakt. Het is daarom niet mogelijk om een overzicht te geven. Voor alle nieuwe verplichtingen geldt dat deze door bestaande kasbudgetten moeten worden gedekt.

12.

Kunt u de afname van de bijdrage aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) tot en met 2026 toelichten?

Antwoord

De budgetlijn onder artikel 2.1 Voedselzekerheid betreft de uitvoeringskosten van RVO. Deze uitvoeringskosten konden naar beneden worden bijgesteld op basis van de daadwerkelijk verwachte uitgaven. Dit betreffen de indirecte kosten die RVO in rekening brengt voor de uitvoering van programma's. Deze staan los van de beleids gelden, die direct samenhangen met de beleidsresultaten.

13.

Op welke manier wordt er opvolging gegeven aan de Nederlandse deelname aan de Dubai Expo om te zorgen dat kansen voor bedrijven worden verzilverd?

Antwoord

De Nederlandse deelname aan EXPO2020 was niet een opzichzelfstaande activiteit. De inzet – samen met het bedrijfsleven – om Nederland te positioneren en kansen te verzilveren op (verbanden tussen) water, energie en voedsel wordt voortgezet. Het postennet in de Golfregio zet samen met de RVO in op het ondersteunen van bedrijven bij kansen die zijn ontstaan tijdens de EXPO. Daarbij worden de verschillende instrumenten van de economische diplomatie ingezet, waaronder consortia-vorming en inkomende en uitgaande missies. Verder zal ingezet worden op een kalender van kansrijke evenementen, vaak rondom strategische beurzen. De COP28 (die in november 2023 in de VAE zal worden gehouden) is daarbij een belangrijke stip op de horizon.

14.

Waarom neemt de bijdrage aan lokale private sector ontwikkeling na 2022 weer af?

Antwoord

De bijdrage aan lokale private sector ontwikkeling neemt niet af. In de eerste suppletoire begroting worden voor de jaren 2023 en verder geen standen weergegeven maar mutaties. De bijdrage aan lokale private sector ontwikkeling neemt de komende jaren dan ook toe. De jaarlijkse stijging (mutatie) wordt na 2023 lager.

Jaar	Mutatie van bijdrage (bedragen x EUR 1.000)
2022	1.426
2023	2.690
2024	1.920
2025	1.000
2026	1.000

15.

Waarom neemt het verplichtingenbudget in artikel 1 vanaf 2023 weer af?

Antwoord

Het verplichtingbudget van artikel 1 neemt niet af (m.u.v. 2026). In de eerste suppletoire begroting worden voor de jaren 2023 en verder geen standen weergegeven maar mutaties. Het verplichtingenbudget in artikel 1 neemt tot en met 2025 dan ook toe. De jaarlijkse stijging (mutatie) wordt vanaf 2023 lager. In 2026 neemt het verplichtingenbudget wel af.

Jaar	Mutatie verplichtingenbudget (bedragen x EUR 1.000)
2022	49.103
2023	537
2024	30
2025	22
2026	- 213

16.

Kunt u toelichten wat de omvang is van de totale verplichtingen en uitgaven alsmede van de mutaties met betrekking tot het klimaat?

Antwoord

Onderstaande tabel toont de totale verplichtingen en uitgaven op lopende activiteiten die ten laste komen van BHOS beleidsartikel 2.3 (Klimaat). De

bedragen zijn cumulatief tot en met 2021 aangevuld met de nu bekende mutaties in 2022.

(bedrag x EUR 1.000)	Uitgaven	Verplichtingen
Cumulatief t/m 2021	1.093.310	1.529.539
Mutaties 2022	70.006	73.737
Totaal	1.163.316	1.603.276

17.

Kunt u toelichten hoe de verhoging van de verplichtingen met betrekking tot artikel 2, uitgesplitst naar de organisaties met wie deze commiteringen zijn aangegaan, exact is opgebouwd en in welke jaren dit zal leiden tot uitgaven?

Antwoord

Het verhogen van het verplichtingenbudget is van technische aard om de posten en directies in staat te stellen verplichtingen aan te gaan voor de aan hun toegekende meerjarige kasbudgetten. Keuzes over welke activiteiten worden gestart, voor welke periode en met welke uitvoerende organisaties worden gedurende het lopende jaar gemaakt. Het is daarom niet mogelijk om een overzicht te geven. Voor alle nieuwe verplichtingen geldt dat deze door bestaande kasbudgetten moeten worden gedekt.

18.

Kan er een meerjarig overzicht van 2022 tot en met 2027 worden gegeven op de additionele gelden op het klimaatartikel 2.3? Kan daarbij specifiek worden aangegeven welke additionele gelden worden ingezet voor klimaatfinanciering en op welke budgetregel deze te vinden zijn?

Antwoord

Het budget is meerjarig aangevuld met de volgende reeks (bedragen x EUR 1 miljoen):

2023	2024	2025	2026
45	44	38	38

Deze middelen zijn te vinden op de budgetlijn Klimaat algemeen.

Verder is vanuit de middelen van het coalitieakkoord Rutte IV het budget aangevuld met de volgende reeks (bedragen x EUR 1 miljoen):

2022	2023	2024	2025	2026	2027
30	30	30	130	130	130

Deze middelen zijn te vinden op de budgetlijn Klimaat algemeen.

Het overgrote deel van deze middelen kwalificeert als klimaatfinanciering in het kader van de collectieve USD 100 miljard klimaatfinancieringsdoelstelling. Soms kwalificeert een bijdrage gedeeltelijk als klimaatfinanciering, zoals bij de Global Environment Facility. De Nederlandse bijdrage aan klimaatfinanciering heeft geen eigen budgetlijn omdat het is verspreid over diverse beleidsartikelen; zie vraag 5 voor een specificatie.

19.

Waarom is op het thema klimaat op het gebied van hernieuwbare energie een nieuwe verplichting aangegaan in de Sahel en Noord-Afrika? Waarom is voor deze gebieden gekozen en hoe is deze keuze tot stand gekomen?

Antwoord

De Sahel en Noord-Afrika behoren tot de focusregio's voor Nederlandse ontwikkelingssamenwerking en zijn relevant voor onze doelen op het gebied van hernieuwbare energie en klimaat. Met steun van Nederland heeft het Internationaal Energie Agentschap een regionaal energietransitieplan ontwikkeld voor beide regio's.

In de Sahel heeft het grootste deel van de bevolking nog geen toegang tot elektriciteit en schoon koken en investeert Nederland daarom in toegang tot hernieuwbare energie voor huishoudens. In Noord-Afrika is de uitdaging vooral om de energietransitie te versnellen en richt de Nederlandse bijdrage zich op verhoging van de ambities op het gebied van energietransitie en klimaat, ondersteunend aan de klimaatdiplomatieke inzet van Nederlandse posten.

20.

Op welke manier worden lokale organisaties betrokken bij de verplichtingen op de thema's voedselzekerheid en water?

Antwoord

In programma's op het gebied van water en voedselzekerheid wordt veel samengewerkt met lokale overheden, lokale niet-gouvernementele organisaties en de lokale private sector, als uitvoerder, als georganiseerde doelgroep (bijvoorbeeld een gemeenschapsorganisatie of een producentenorganisatie), als kennisinstituut en als pleitbezorger (bijvoorbeeld een lokale milieuorganisatie). De manier van betrekken hangt af van type organisatie en specifieke uitvoeringscontext. Een voorbeeld is het programma *Power of Voices*, met programma's op gebied van water, voedselzekerheid en klimaat, waarbij vooral zuidelijke lobbyorganisaties het voortouw hebben. Ander voorbeeld is het, in de toelichting op de begroting genoemde, voedselzekerheidsprogramma van SNV in Benin, waar een brede groep lokale organisaties (ontwikkelingsorganisaties, gemeenten, agentschappen, micro-financieringsorganisaties en jongeren- en vrouwenorganisaties) is betrokken bij zowel opzet als monitoring van het programma.

21.

Hoe wordt de Nederlandse bijdrage aan de USD 100 miljard voor klimaatactie in ontwikkelingslanden besteed? Op welke manier heeft u hier invloed op?

Antwoord

De Nederlandse bijdrage aan klimaatfinanciering bestaat ten eerste uit publieke middelen die via ongeveer 400 activiteiten bijdragen aan reductie van broeikasgassen (klimaatmitigatie) en/of vergroting van de weerbaarheid tegen klimaatverandering (klimaatadaptatie) in ontwikkelingslanden. Gedetailleerde informatie over publieke klimaatfinanciering is te vinden op het openbare Klimaaddashboard.

Daarnaast bestaat de Nederlandse bijdrage aan de internationale klimaatfinanciering uit met deze publieke middelen gemobiliseerde private klimaatfinanciering naar ontwikkelingslanden. Deze wordt jaarlijks geïnventariseerd en, samen met de gerealiseerde publieke klimaatfinanciering, aan uw kamer gerapporteerd in het HGIS jaarverslag.

Het kabinet heeft primair invloed op deze bijdragen via de programmering van begrotingsartikel 2 voor duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat en integratie van klimaat onder andere begrotingsartikelen. Voor de mobilisatie van private financiering kan het kabinet bij Nederlandse instrumenten sturen op de te ondersteunen investeringsprojecten. Zo heeft het *Dutch Fund for Climate and Development* een streefcijfer van 65% adaptatie.

Ook draagt Nederland via multilaterale ontwikkelingsbanken en multilaterale klimaatfondsen bij aan mondiale klimaatfinanciering. Nederland oefent samen met andere donoren invloed uit via het bestuur en via gerichte financiële bijdragen aan klimaatfondsen. Zo heeft mede dankzij druk van Nederland de Wereldbankgroep haar klimaatdoel verhoogd tot 35% over de periode 2021–2025, waarvan minimaal de helft voor klimaatadaptatie.

22.

Waarom worden de uitgaven aan vrouwenrechten en keuzevrijheid met € 19,541 miljoen verlaagd? Hoe ziet deze bezuiniging er in de praktijk uit?

Antwoord

Het betreft een technische aanpassing op artikel 3.1 omdat een deel van de reguliere bijdrage voor GFF is ingezet voor COVID-bestrijding (GFF EWEC). De middelen zijn daarom overgeheveld naar subsidies voor SRGR en HIV/AIDS. Van een bezuiniging is dan ook geen sprake.

23.

Welke uitgaven op het gebied van Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten (SRGR) zijn al gedaan naar aanleiding van de verhoging van de middelen in deze voorjaarsnota?

Antwoord

Er zijn nog geen uitgaven gedaan uit de additionele middelen. De EUR 50 miljoen die in deze voorjaarsnota zijn toegevoegd, worden besteed aan COVID-bestrijding via de *Access to COVID-19 Tools Accelerator* (ACT-A) en het versterken van wereldwijde gezondheidssystemen en SRGR.

24.

Kan er een overzicht worden gegeven van de verdeling van de € 50 miljoen extra op SRGR-artikel 3.1 voor het jaar 2022? Gaat het gehele bedrag van € 50 miljoen naar Act-A in 2022? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Conform het coalitieakkoord blijft Nederland met extra middelen bijdragen aan het indammen van de pandemie via de *Access to COVID-19 Tools Accelerator* (ACT-A). De extra inzet van EUR 50 miljoen voor 2022 komt dan ook volledig ten goede aan ACT-A. De exacte invulling moet nog worden bepaald. Hierbij ligt vooral nadruk op versterking van gezondheidssystemen en pandemieparaatheid.

25.

Hoe wordt de € 50 miljoen extra op SRGR-artikel 3.1 verdeeld voor de jaren 2023 tot en met 2026?

Antwoord

Conform het coalitieakkoord zal Nederland in het kader van de intensivering op mondiale gezondheid extra inzetten op de versterking van primaire gezondheidssystemen en op seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Vooral de indirecte effecten van COVID-19 op

reguliere primaire gezondheid en SRGR zijn groot en geven aanleiding voor extra inzet. Dit wordt nader uitgewerkt in de BHOS nota en de Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie. De exacte invulling van de intensivering wordt op basis hiervan nader bepaald.

26.

Kunt u toelichten hoe de verhoging van de verplichtingen met betrekking tot artikel 3, uitgesplitst naar de organisaties met wie deze commiteringen zijn aangegaan, exact is opgebouwd en in welke jaren dit zal leiden tot uitgaven?

Antwoord

Het verhogen van het verplichtingenbudget is van technische aard om de posten en directies in staat te stellen verplichtingen aan te gaan voor de aan hun toegekende meerjarige kasbudgetten. Keuzes over welke activiteiten worden gestart, voor welke periode en met welke uitvoerende organisaties worden gedurende het lopende jaar gemaakt. Het is daarom niet mogelijk om hier nu een overzicht van te geven. Voor alle nieuwe verplichtingen geldt dat deze door bestaande kasbudgetten moeten worden gedekt.

27.

Hoe is het de € 73 miljoen voor SRGR tussen de posten verdeeld? Welke opdracht hebben de posten meegekregen met betrekking tot de besteding hiervan?

Antwoord

De verhoging van het verplichtingenbudget voor de posten is een saldo van de volgende mutaties:

Land	Mutatie verplichtingen budget
Niger	30.000.000
Zuidelijk Afrika	25.000.000
Benin	23.600.000
Burundi	4.700.000
Egypte	- 1.900.000
Yemen	- 8.000.000
	73.400.000

De posten hanteren bij de uitvoering het resultatenkader voor SRGR. Daarbij ligt bijzondere nadruk op het versterken van primaire gezondheidssystemen. Het toegekende verplichtingenbudget wordt ingezet om lopende en geplande activiteiten te kunnen uitvoeren.

28.

Kunt u toelichten hoe de mutaties met betrekking tot het maatschappelijk middenveld precies zijn opgebouwd en welke organisaties dit precies betreft?

Antwoord

Het budget van artikel 3.3 is in 2022 met EUR 7,5 miljoen verhoogd op basis van Motie Hammelburg c.s (35 925 XVII, nr. 13 d.d. 23 november 2021) om in te zetten voor het *Civic Space Fund* (CSF).

De overige wijzigingen betreffen een herschikking van middelen over de verschillende instrumenten binnen artikel 3.3 en zijn technisch van aard. Deze herschikking heeft geen gevolgen voor lopende programma's.

Het budget voor opdrachten wordt verhoogd voor dekking van het lopende *Voice* programma (EUR 4 miljoen). Voor opdrachten in kader van Monitoring, Evaluatie en Leren (MEL) wordt EUR 2 miljoen vrijgemaakt en voor het Monitoringsfonds, dat van start is gegaan in 2022 wordt EUR 1 miljoen vrijgemaakt. Voor bijdragen aan organisaties is EUR 1,8 miljoen extra gedelegeerd naar de posten.

Deze verhogingen worden binnen artikel 3.3 gedekt uit het budget voor subsidies.

29.

Kan er een meerjarig overzicht worden gegeven van de afgelopen vijf jaar, dus 2018 tot en met 2022, van de bijplussingen op het artikel humanitaire hulp? Kan duidelijk in het overzicht worden aangegeven wat er voor de jaren was begroot, wat er was uitgegeven op humanitaire hulp en hoeveel budget er is bijgeplust?

Antwoord

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties die de afgelopen 5 jaar hebben plaats gevonden op artikel 4.1 «humanitaire hulp»:

bedragen x EUR 1.000	2018	2019	2020	2021	2022
Stand Ontwerpwet	205.191	370.017	370.017	370.017	438.017
<i>Amendementen etc.</i>	<i>140.000</i>	<i>10.000</i>	<i>0</i>	<i>5.000</i>	<i>- 7.500</i>
Stand vastgestelde begroting	345.191	380.017	370.017	375.017	430.517
<i>Mutatie eerste suppl.</i>	<i>17.000</i>	<i>0</i>	<i>43.300</i>	<i>0</i>	<i>81.762</i>
Stand eerste suppl.	362.191	380.017	413.317	375.017	512.279
<i>Mutatie tweede suppl.</i>	<i>14.100</i>	<i>10.600</i>	<i>52.165</i>	<i>45.500</i>	
Stand tweede suppl.	376.291	390.617	465.482	420.517	
Stand realisatie	377.391	386.951	470.807	431.360	

De toelichtingen op de mutaties zijn terug te vinden in de bijbehorende begrotingsstukken van de betreffende jaren, te weten de ontwerpbegroting, de eerste suppletoire begroting, de tweede suppletoire begroting en het jaarverslag.

30.

Kan er een uitsplitsing worden gegeven van de uitgaven voor humanitaire hulp (4.1) voor 2022 dat opgeteld € 81.762 miljoen bedraagt?

Antwoord

Deze verhoging houdt verband met de oorlog in Oekraïne en betreft:

- EUR 20 miljoen voor opvang in de regio via het VN-appeal voor hulp aan vluchtelingen uit Oekraïne.
- EUR 15 miljoen voor de Giro 555 actie ten behoeve van de samenwerkende hulporganisaties.
- EUR 46,762 miljoen voor toegenomen honger door voedselonzekeheid elders in de wereld;
- Tenslotte is binnen het budget voor noodhulp EUR 8 miljoen overgeheveld naar het budget voor WFP.

Een geactualiseerde verdeling binnen het artikel voor humanitaire hulp in de 2^e suppletoire begroting worden verwerkt.

31.

Kan er een uitsplitsing worden gegeven van de uitgaven aan opvang in de regio (4.2) voor 2022 dat opgeteld € 57 miljoen bedraagt?

Antwoord

De verhoging van uitgaven voor opvang in de regio betreft:

- EUR 10 miljoen voor vluchtelingen uit Oekraïne in Moldavië
- EUR 30 miljoen voor vluchtelingen uit Afghanistan
- EUR 17 miljoen voor vluchtelingen in MENA-regio en Hoorn van Afrika.

32.

Waarom worden toekomstige gelden voor de jaren 2023 tot en met 2026 aan opvang in de regio (4.2) besteed (voor 2023 en 2024 70 miljoen en voor 2025 en 2026 120 miljoen)? Kan daar net als in 2022 humanitaire hulp uit worden bekostigd?

Antwoord

De nieuwe BHOS nota gaat in op de toekomstige verdeling van middelen (vanaf begroting 2023), waaronder die voor Humanitaire Hulp en Opvang in de Regio. Ik verwijs voor beantwoording van deze vraag dan ook graag naar nota, die uw Kamer, volgens de voorliggende planning, intussen is toegegaan.

33.

Kunt u een overzicht geven van de «meerdere kleinere mutaties van per saldo circa € 27 miljoen»?

Antwoord

De uitsplitsing van het bedrag is als volgt aan te geven:

Bedragen in EUR x 1.000					
Artikel	Thema	Instrument	Omschrijving	2022	Toelichting
4.2	Migratie en ontwikkeling	Bijdragen	Migratie en ontwikkeling	-23.000	teruggave omdat in 2021 de verplichting ten behoeve van het programma COMPASS - IOM partnerschap al is aangegaan.
4.3	Functionerende rechtsorde	Subsidies	Bamako Mali	3.000	Budgetneutrale overheveling vanuit Bamako Mali bijdragen
4.3	Functionerende rechtsorde	Subsidies	Sanaa Jemen	1.000	Budgetneutrale overheveling binnen het artikelonderdeel vanuit Sanaa Jemen bijdragen
4.3	Functionerende rechtsorde	Subsidies	Sanaa Jemen	200	Extra verplichtingen budget Sanaa Jemen in verband met het aangaan van een nieuwe activiteit
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Bamako Mali	-3.000	Budgetneutrale overheveling naar Bamako Mali subsidies
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Bujumbura Burundi	2.000	Programma wordt gecontinueerd dus budget wordt opgetopt om de benodigde verplichtingenruimte voor 2022 te hebben.
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Juba Zuid Soedan	-2.500	In 2022 zullen door post Juba naar verwachting 2 nieuwe verplichtingen worden aangegaan: een voor het Team Europe initiatief op Rule of Law gebied en een nieuwe peacebuilding activiteit.
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Kabool Afghanistan	1.000	Vanwege de onzekere situatie in Afghanistan was een 'pauze' ingelast voor OS activiteiten en is het budget alleen iets opgetopt in verband met afwikkeling lopende activiteiten.
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Kampala Oeganda	16.000	Het starten van een nieuw programma op het gebied van rechtsstaatsontwikkeling (bijv. Toegang tot recht) is vertraagd en in 2021 niet mogelijk gebleken. Hierdoor is in 2022 extra commiteringsbudget nodig.
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Ramallah Occupied Territories Rechtsor bijd	4.400	Meer verplichtingenbudget nodig dan voorzien voor het continueren van het programma binnen de gestelde kasbudgetten
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Nairobi iz Somalie	12.500	Verplichtingenbudget is nodig om het geplande programma te kunnen uitvoeren.
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Ouagadougou Burkina Faso	8.000	Ophoging verplichtingenbudget in verband met tijdig kunnen aangaan van nieuwe activiteit.
4.3	Functionerende rechtsorde	Bijdragen	Niamey Niger	8.000	Optopping verplichtingenbudget in verband met nieuwe activiteit.
4.3	Inclusieve vredes- en politieke processen	Bijdragen	Sanaa Jemen	-1.000	Budgetneutrale overheveling binnen het artikelonderdeel naar Sanaa Jemen bijdragen
Totaal				* 26.600	

34.

Zijn er reeds afspraken gemaakt over de besteding van de Coalitieakkoord-middelen voor opvang in de regio en migratiesamenwerking? Zo ja, welke?

Antwoord

Van de EUR 70 miljoen uit de toegekende intensiveringsmiddelen voor opvang in de regio uit het coalitieakkoord van Rutte IV is EUR 20 miljoen

overgeheveld naar humanitaire hulp voor de eerste opvang van vluchtelingen uit Oekraïne via het VN-*appeal*. Het resterende bedrag wordt uitgetrokken voor de opvang van vluchtelingen in de Afghanistan-regio, de MENA-regio en in de Hoorn van Afrika.

35.

Kan de achterliggende berekening over budgetregel 5.4 «Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen» worden gegeven?

Antwoord

Het verdeelartikel 5.4 wordt zoals gebruikelijk opgebouwd uit een saldo van verschillende mutaties:

(bedrag x EUR 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
BNI-bijstelling CEP	175.377	270.341	376.686	473.766	524.467
Overheveling naar artikelonderdeel klimaat	- 45.000	- 44.000	- 38.000	- 38.000	- 38.000
Bijdrage giro555	- 15.000				
Kasschuif vluchtelingen Oekraïne	150.000	- 75.000	- 75.000		
Bijdrage ODA vluchtelingen Oekraïne	- 150.000				
Humanitaire hulp i.v.m. grotere voedselonzekerheid wereldwijd	- 46.762				
Bijdrage opvang vluchtelingen Moldavië	- 10.000				
Herziening betaalschema IDA			8.946	16.606	17.248
Aanpassing asieltoerekening (aanvullende op reeks bij CA)	- 88.549	- 113.339	- 85.177	- 81.827	- 87.230
Verdragsmiddelen Suriname	- 16.500				
Technische ODA-mutaties	29.583	- 36.548	- 62.024	5.018	- 27.117

36.

Op welke wijze wordt de verhoging van het verplichtingenbudget ingezet bij de taken rond de SDG's? Welke consequenties heeft dit extra budget voor het monitoren, rapporteren en stimuleren?

Antwoord

De verhoging betreft de ondersteuning van taken die voortvloeien uit de coördinerende rol van de Minister voor BHOS ten aanzien van binnenlandse SDG-uitvoering. Voorheen werden deze taken ad hoc gefinancierd, met deze verhoging is de financiering nu structureel vastgelegd. Daarmee is erkend dat dit een structurele taak (tot 2030) betreft en kan meer lange termijn met partners worden samengewerkt. Het betreft o.a. de co-financiering van de *Monitor Brede Welvaart en SDG's* van het CBS en productie van de jaarlijkse nationale SDG-rapportage (monitoren en rapporteren). Een belangrijk focus is daarnaast de ondersteuning van de maatschappelijke beweging rondom de SDG's (stimuleren).

37.

Wat zijn de praktische gevolgen voor Nederlandse bedrijven van het niet meer uitgeven van nieuwe promesses? Waarom is deze keuze gemaakt? Waarom is de Kamer niet geïnformeerd over deze beleidswijziging?

38.

Waarom heeft het kabinet besloten het beleid omtrent promesses te wijzigen en geen nieuwe promesses uit te voeren?

39.

Wat was het advies van De Nederlandse Bank inzake het nieuwe beleid omtrent promesses?

Antwoord vraag 37 t/m 39

Tot voor kort werden bijdragen aan internationale financiële instellingen zoals de International Development Association (IDA) en de Asian Development Bank (ASB) met een promessee vastgelegd die fysiek bij De Nederlandse Bank (DNB) werd opgeslagen. Een promessee is een

gewaarmerkt papier dat stamt uit de tijd van fysieke waardepapieren en dus van voor de digitalisering van het betalingsverkeer. Deze methode is verouderd en vanuit praktische oogpunt is het interne betalingsproces van de departementen vereenvoudigd. Er is dus sprake van een interne aanpassing van het proces en geen sprake van een beleidswijziging. Wel is dit operationeel voor alle partijen, waaronder DNB, een vereenvoudiging. De aangepaste werkwijze heeft geen gevolgen voor Nederlandse bedrijven en staat verder los van het bedrijfsleveninstrumentarium, zoals de exportkredietverzekering.

40.

Is de beslissing van het kabinet omtrent promesses de oorzaak van de betalingsverplichting van Nederland aan de Asian Development Bank?

41.

Worden er, naast de budgettaire verhoging van € 3,5 miljoen, meer budgettaire verhogingen verwacht door het besluit omtrent promesses?

Antwoord vraag 40 & 41

De wijziging heeft naar verwachting alleen een gevolg voor de betalingen aan de Asian Development Bank omdat daar de totale betalingsverplichting in een kortere periode moet worden voldaan. De totale betalingsverplichting is niet toegenomen.

42.

Kan er een meerjarig overzicht van 2022 tot en met 2026 worden gegeven van de geplande asieltoerekening vanuit het ODA-budget?

Antwoord

Verwachte asieltoerekening (bedrag x EUR 1 miljoen)

2022	2023	2024	2025	2026
561 ¹	626	630	630	635

¹ Exclusief opvang van Oekraïense vluchtelingen in Nederland.

43.

Kan er een meerjarig overzicht worden gegeven van 2002 tot en met 2021 over de asieltoerekening vanuit het ODA-budget? Wat is de gemiddelde asieltoerekening van de afgelopen 20 jaar?

Antwoord

Jaar	Asieltoerekening (bedrag x EUR 1.000)
2002	89.538
2003	162.602
2004	96.046
2005	72.421
2006	86.370
2007	90.189
2008	171.584
2009	238.898
2010	253.108
2011	339.698
2012	253.582
2013	274.325
2014	697.440
2015	1.185.931
2016	392.327
2017	736.560
2018	482.072
2019	441.085
2020	492.792
2021	344.707
Gemiddeld	345.064

44.

Waarom is ervoor gekozen € 150 miljoen uit het ODA-budget in te zetten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen terwijl eerder is bepaald dat deze opvang uit het saldo zou worden betaald? Op welke andere uitgave(n) is dit bedrag in mindering gebracht?

Antwoord

Nederland streeft ernaar om gehoor te geven aan de oproep van de OESO-DAC om uitgaven ten behoeve van de oorlog in Oekraïne additioneel te laten zijn aan het ODA-budget. Dat lukt ook voor een belangrijk deel. Het kabinet heeft besloten eenmalig EUR 150 miljoen vanuit het ODA-budget beschikbaar te stellen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in Nederland. Deze eenmalige bijdrage wordt gedekt met een kasschuif van EUR 75 miljoen in zowel 2023 als 2024 uit het verdeelartikel 5.4. Hierdoor heeft deze kasschuif geen gevolgen voor de reguliere BHOS-programma-lijnen. De totale omvang van uitgaven voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland is vele malen hoger. Deze uitgaven worden generaal gedekt.

45.

Kunt u een geactualiseerd overzicht geven van het uitgegeven en uit te geven ODA-percentage voor de jaren 2020–2026?

Antwoord

Op basis van de stand eerste suppletoire begroting 2022 is het verwachte ODA-percentage als volgt:

Jaar	ODA %
2020	0,59
2021	0,52
2022	0,64
2023	0,62
2024	0,62
2025	0,65
2026	0,65

46.

Kunt u een geactualiseerd overzicht geven van de daadwerkelijke gedane en geraamde ODA-uitgaven voor de jaren 2020–2026?

Antwoord

Jaar	Uitgaven (bedrag x EUR miljoen)
2020	4.752
2021	4.497
2022	5.899
2023	6.008
2024	6.293
2025	6.869
2026	7.130

47.

Welke uitgaven voor de opvang van Oekraïners in Nederland zijn er onder de criteria van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) toe te rekenen aan ODA?

Antwoord

OESO/DAC geeft aan dat de eerstejaarsopvang van Oekraïense vluchtelingen in principe als ODA kwalificeert aangezien het vluchtelingen uit een DAC-land betreft. Hiervoor gelden dezelfde voorwaarden als die de OESO stelt aan de reguliere eerstejaars asielopvang. Overigens kwalificeren niet alle uitgaven daaraan als ODA. Zo kwalificeren bijvoorbeeld uitgaven in het kader van integratie niet als ODA. De OESO-DAC roept diens leden op om uitgaven ten behoeve van de oorlog in Oekraïne additioneel te laten zijn aan het ODA-budget. Uiteindelijk beslist het kabinet of uitgaven ook daadwerkelijk uit het ODA-budget worden bekostigd.